
Jubileusze oraz utworzenie Katedry Socjologii Kultury na Uniwersytecie Warszawskim

---

Przegląd Socjologiczny Sociological Review 20, 207-208

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JUBILEUSZE

Do początków socjologicznego ośrodka na Uniwersytecie Poznańskim wracamy myślą w związku z artykułem T. Górskiego pt. *50 lat kapłaństwa księdza dziekana dra Franciszka Mirka* („Słowo Powszechne”, 18—19 VI 1966). Urodzony w 1893 roku w Naprawie pod Jordanowem ks. Franciszek Mirek był już doktorem praw Uniwersytetu w Strassburgu, gdy w 1926 r. rozpoczął studia socjologiczne u Floriana Znanickiego na Uniwersytecie Poznańskim. Po doktoracie z socjologii i po habilitacji był od 1930 roku docentem socjologii Uniwersytetu Poznańskiego.

Naukową godność docenta i działalność pisarską łączył Mirek z pracą proboszcza (a od 1964 roku dziekana) w różnych parafiach poza Krakowem i w Krakowie. We wspomnianym artykule w „Słowie Powszechnym” czytamy, że w rodzinnej Naprawie ksiądz Franciszek Mirek wybudował kaplicę „głównie za swoje honoraria, jakie otrzymał za dzieła naukowe, za swoje oszczędności, przy pomocy także mieszkańców”.

O książce Mirka *Elementy społeczne parafii rzymsko-katolickiej — wstęp do socjologii parafii* (wydanej w 1938 r. z przedmową Floriana Znanickiego) czytamy w tymże artykule w „Słowie Powszechnym”: „W wydanej w 1950 r. w Stanach Zjednoczonych pracy pt. *The Sociology of the Parish* jej autorzy C. J. Neusse i Thomas J. Harte stwierdzają, że powyższe dzieło ks. Mirka jest pierwszym tego typu teoretycznym studium w literaturze światowej”.

W 1948 r. ukazał się ks. F. Mirka *Zarys socjologii* (stron 736) jako wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Przejdźmy do innego jubilata, którego siedemdziesięciolecie uczczone zostało przez „Studia Socjologiczne”, których redaktorem naczelnym jest Zygmunt Bauman. Treść tego numeru otwiera niezadrukowana strona z następującym tekstem życzeń: „Profesorowi Doktorowi Tadeuszowi Szczurkiewiczowi z okazji siedemdziesięciolecia Jego urodzin serdeczne życzenia składa Komitet Redakcyjny”. Szczurkiewicz jest profesorem Uniwersytetu Poznańskiego i członkiem Rady Redakcyjnej „Studiów Socjologicznych”.

W dniu 22 czerwca 1966 r. odbyła się w Warszawie uroczystość jubileuszowa z okazji 50-lecia pracy naukowej prof. dr Marii Ossowskiej. W Sali Lustrzanej Pałacu Staszcia zgromadzili się przyjaciele i uczniowie Jubilatki.

Jako pierwsza zabrała głos prof. dr Nina Assorodobraj, która przewodniczyła uroczystości. Następnie przemówienie wygłosił prof. dr Tadeusz Kotarbiński. Po nim przemawiali pracownicy kierowanej przez prof. Ossowską Katedry Historii i Teorii Moralności UW, dr Magdalena Jasińska i mgr Krzysztof Kiciński. Mówcy charakteryzowali prof. Ossowską jako teoretyka, pedagoga i człowieka, podkreślając z największym uznaniem Jej pionierskie osiągnięcia w dziedzinie nauki o moralności, Jej walory nauczycielskie, Jej odwagę cywilną i wierność dla reprezentowanych przez siebie ideałów.

Doc. dr Adam Podgórecki odczytał depeşe gratulacyjne, które napłynęły na ręce organizatorów, następnie doc. dr Jerzy Szacki wręczył Jubilatce poświęcony Jej numer „Studiów Filozoficznych”, zaś doc. dr Ija Pawłowska wręczyła makietę książki pamiątkowej, którą przygotowuje grono uczniów i przyjaciół. Prof. Ossowska wygłosiła odczyt pt. „O pojęciu godności”.

Pięćdziesięciolecie pracy naukowej Prof. Marii Ossowskiej jest tematem artykułu Klemensa Szaniawskiego pt. *Maria Ossowska* („Życie Warszawy”, 22 VI 1966). Szaniawski akcentuje dwie cechy sylwetki jubilatki: „niechęć do asymetrycznych — ze względu na tak zwaną hierarchię społeczną — kontaktów z ludź-

mi” oraz „elegancję, w dostatecznie szerokim sensie tego słowa, by objęte nim zostało pogranicze estetyki i etyki”.

Na zakończenie — jubileusz Prof. Dra Tadeusza Kotarbińskiego (ur. 31 III 1886 r.), którego osiemdziesięciolecie zostało uczczone największą ilością artykułów. Z tych jubileuszowych głosów wymienię tutaj tylko dwa, które reprezentują przeciwstawne obozy światopoglądowe. Mam na myśli wypowiedź redakcji tygodnika „Argumenty” (27 III 1966 r.) Pisma Stowarzyszenia Ateistów i Wolnomyślicieli, pt. *Autorytet*, oraz artykuł pt. *Profesor Tadeusz Kotarbiński* pióra Władysława Stróżewskiego drukowany w „Tygodniku Powszechnym” (26 VI 1966), katolickim piśmie społeczno-kulturalnym o jubileuszu „wielkiego uczonego i pięknego człowieka”. Artykuł kończy się przypomnieniem jednoczesnego jubileuszu osiemdziesięciolecia prof. dra Władysława Tatarkiewicza.

Profesor Kotarbiński jest tematem artykułu Olgierda Budrewicza pt. *Kotarbińscy* z cyklu *Warszawskie sagi* („Stolica”, 19 VI 1966). Artykuł Budrewicza zaczyna się od odwiedzin autora u profesora Kotarbińskiego; profesor pod melodię preludium Szopena nuci słowa piosenki napisanej przez swego ojca Miłosza Kotarbińskiego:

Czemu sercu smutno
Czemu pełno znów,
Niespełnionych marzeń
Niewyśnionych snów...

Kotarbińscy to jeden ze znakomitych rozdziałów historii inteligencji warszawskiej. Literatura piękna, teatr i piosenka, należące do domowej tradycji Kotarbińskich, połączone z filozofią w osobie Tadeusza Kotarbińskiego, to rys bardzo znamienity dla społeczno-kulturowej struktury inteligencji.

Nowa to epoka, w której ładowacz wagonów recytuje Kotarbińskiego. Pisze o tym Mieczysław Ziemiński w artykule *Wielbiciele Muzy* („Życie Literackie” 12 VI 1966). Przeczytajmy: „Na scenę wychodzi trzydziestoletni ładowacz wagonów z Myszkowa, Ryszard Wachowiak i mrużąc oczy pod światłem reflektorów recytuje wiersze [...] Nie, to nie wiersze, to charakterystyczna kadencja prozy Żeromskiego, a po niej trochę wyszukanie prosta, lśniaca logiką proza Kotarbińskiego. Ładowacz z Myszkowa mówi to jednak tak pięknie, że słuchacze odnoszą wrażenie odbierania strof poematu, a jurorom, trochę już zmęczonym i zblazowanym zatyka dech w piersi”.

KATEDRA SOCJOLOGII KULTURY NA UNIWERSYTECIE WARSZAWSKIM

Na Wydziale Filozoficznym UW utworzona została katedra socjologii kultury; kierownikiem katedry został prof. dr Józef Chałasiński, poczynając od 1 listopada 1966 r.